

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

« 30 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ
ТА ПЕДАГОГІКА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма: Історія та археологія

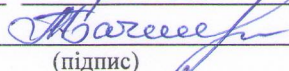
ОНУ
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання історії та педагогіка у закладах вищої освіти». Одеса: ОНУ, 2024. 20 с.

Розробник: Вінцовський Тарас Степанович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри (Олена БАЧИНСЬКА)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ/ОНП «Історія та археологія»

 (Вадим ЧЕПЖЕНКО)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.

Голова НМК (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змстових модулів – 2	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Обов'язкова дисципліна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	8 год.
		<i>Практичні</i>	
		20 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	108 год.
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Запропонована дисципліна має на меті опанування здобувачами освіти основних засад використання методик викладання циклу предметів з історії у ЗВО за допомогою вивчення розвитку педагогіки у вищій школі, сучасних тенденцій функціонування історичної освіти, її змісту, методів формування професійної підготовки. Зміст дисципліни передбачає допомогти здобувачам освіти сформувати знання про технології організації навчання історика у ХХІ ст., способах виховання його особистості крізь призму актуалізації індивідуальних здібностей.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни є розширення і систематизація знань здобувачів освіти щодо особливостей педагогіки вищої школи, методики викладання історії у ЗВО, процесу навчання історії та його особливостей, методів і форм організації освітнього процесу, науково-педагогічної діяльності викладачів та навчальної діяльності здобувачів освіти, їх взаємозв'язок і взаємовплив, етапи становлення науково-педагогічного працівника як творця освітнього процесу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральних (ІК):

здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі історії та археології.

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність працювати автономно.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

в) спеціальних (СК):

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.

СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

СК12. Здатність репрезентувати наукові історичні знання у публічній сфері, зокрема у ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі, музеях, фестивалях, комп'ютерних іграх тощо.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.

ПР11. Актуалізувати набуті знання, вміння та навички під час професійної комунікації з представниками інших наук, а також з представниками органів державної влади, місцевого самоврядування та засобів масової інформації, в тому числі з урахуванням регіональної специфіки.

ПР12. Зрозуміло та якісно репрезентувати наукові історичні знання у публічній сфері, зокрема у ЗМІ, мистецтві, кіно, літературі, музеях, фестивалях, комп'ютерних іграх тощо.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- тенденції розвитку педагогіки вищої школи;
- способи створення вимогливої та водночас доброзичливої платформи освітнього процесу;
- різноманітність освітніх технологій у ЗВО;
- методи і прийоми викладу історичного матеріалу;
- методи формування умінь самостійної роботи, професійного мислення та розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

вміти:

- практично використовувати знання основ педагогічної діяльності та викладання історії у закладах вищої освіти;
- планувати освітній процес, реалізовувати різнопланові заходи для його виконання;
- використовувати сучасні методики розробки навчально-методичної літератури;
- використовувати раціональні прийоми відбору та застосування інформації щодо організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти;
- працювати з типовими програмами, враховувати досягнення історичної науки та суміжних дисциплін;
- розробляти теми та конспекти лекцій з історії та археології з урахуванням міждисциплінарних зв'язків;
- орієнтуватися в новітній спеціальній та навчально-методичній літературі з фахових напрямів історичної науки;
- готувати та використовувати сучасний дидактичний матеріал в освітньому процесі.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми педагогіки та викладання історії у вищій школі.

Тема 1. Педагогіка і методика викладання історії у вищій школі як наукової дисципліни.

Предмет, завдання і функції педагогіки і методики викладання історії у вищих навчальних закладах III-го і IV-го рівнів акредитації. Базові принципи організації виховного процесу в вищій школі. Структура вищої освіти: рівні, ступені та національна рамка кваліфікацій. Компетентнісний підхід, Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС), визнання результатів освіти, отриманих в

інших закладах вищої освіти, у т. ч. за кордоном, а також у неформальній та інформальній освіті. Студентоцентричне навчання. Основи дидактики вищої школи. Концептуальні засади освіти у вищій школі. Державна національна програма «Освіта» та Закони України «Про освіту» і «Про вищу освіту». Нормативні документи, що організують реалізацію цілей навчання.

Тема 2. Основні тенденції розвитку педагогічної думки та історичної освіти у ЗВО України.

Історія вищої школи в Україні. Основні риси радянської вищої школи та викладання в ній історії: теоретико-методологічні основи дослідження та викладання історичних курсів в університетах і педагогічних інститутах УРСР. Концепція викладання історії в радянських навчальних посібниках для вищої школи. Директивний характер радянської методики викладання історії у вищих навчальних закладах. Перебудова вітчизняної університетської історичної освіти на межі ХХ-ХХІ ст.: модернізація теоретико-методологічних основ дослідження і викладання педагогічних та історичних дисциплін, організації навчального процесу та його форм. Сучасні підручники, навчальні посібники, методичні розробки для університетів та їх характерні риси. Історичні науково-освітні ресурси в мережі Інтернет.

Тема 3. Концептуальні проблеми сучасної педагогіки й історичної освіти у вищій школі.

Педагогіка як основа викладацької діяльності. Історія як системотворча дисципліна гуманітарного знання. Пізнавальні завдання та соціальні функції історичної освіти. Проблеми формування історичного мислення в умовах модернізації системи вищої освіти. Проблема спадковості викладання історії у ЗВО: співвідношення директивної та сучасної інтерактивної моделей навчання. Використання ресурсів Інтернет в освітній і науковій діяльності.

Змістовий модуль 2. Практичні засади педагогічної роботи та методики викладання історії у вищій школі.

Тема 4. Види і форми організації освітнього процесу.

Методичне забезпечення організації освітнього процесу. Стандарт вищої освіти, академічна автономія закладу вищої освіти, індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти. Процес навчання історії: види навчання та їх характеристика, організаційні форми навчання, їхня сутність. Тематичне планування курсів з історії, розподіл часу за видами та формами роботи в умовах кредитно-модульної системи. Міждисциплінарні зв'язки в процесі викладання історичних дисциплін. Основні вимоги до лекцій, семінарських, практичних занять, консультацій тощо. Проектування описового навчального тексту лекції. Типи семінарів та особливості їх організації при вивченні курсів з історії. Самостійна робота здобувачів як складова частина освітнього процесу у позааудиторний час. Організація наукової роботи, навчальних, переддипломних практик. Перспективи розвитку видів і форм освітнього процесу.

Тема 5. Основні методи та засоби викладання історії у вищій школі.

Класифікація традиційних методів навчання. Сутність і зміст методів навчання історії у ЗВО. Взаємозв'язок методів і рівнів засвоєння здобувачами освіти змісту історичних дисциплін. Роль методів навчання в формуванні творчого мислення здобувачів освіти. Сучасні методи оптимізації навчання історії в вищій школі: метод проблемного викладання, презентації, дискусії, міні-дослідження, ділові ігри, метод асоціативного есе, метод бліцопитування, метод анкетування тощо. Дидактичні функції засобів навчання. Умови ефективного застосування засобів навчання. Підручники з історії для вищих навчальних закладів. Інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти. Технічні засоби навчання. Проблеми комп'ютеризації освітнього процесу з історії.

Тема 6. Діагностика навчання історії.

Діагностика попередньої підготовленості здобувачів освіти. Кредитно-модульна система як засіб поточного тематичного контролю. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з історії в університетах. Види заліків та іспитів: усні, письмові, з використанням тестів та комп'ютерів. Критерії оцінок знань, вмінь та навиків на заліках, іспитах та інших формах контролю за їх роботою.

Тема 7. Організація освітнього процесу як творча модель діяльності викладача історії.

Основи комунікативної культури педагога. Єдність дослідницької та педагогічної діяльності викладача університету. Основні види підготовки до занять: підготовка до ведення історичного курсу в цілому; підготовка до викладання розділів і тем навчальної дисципліни, лекцій, практичних занять, семінарів та інших видів занять. Проведення дослідницької та експериментальної роботи професора та доцента з метою визначення оптимального змісту університетських курсів згідно з освітнім стандартом, рівнем підготовленості здобувачів освіти та іншими факторами. Залучення здобувачів освіти до дослідницької та експериментальної роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми педагогіки та викладання історії у вищій школі.												
Тема 1. Педагогіка і методика викладання історії у вищій школі як наукової дисципліни.	14	2	2	-	-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Основні	16	2	4	-	-	10	14	-	2	-	-	12

тенденції розвитку педагогічної думки та історичної освіти у ЗВО України.												
Тема 3. Концептуальні проблеми сучасної педагогіки й історичної освіти у вищій школі.	16	4	2	-	-	10	18	-	-	-	-	18
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8	-	-	30	44	2	2	-	-	40

Змістовий модуль 2. Практичні засади педагогічної роботи та методики викладання історії у вищій школі.

Тема 4. Види і форми організації освітнього процесу.	18	4	4	-	-	10	17	2	-	-	-	15
Тема 5. Основні методи та засоби викладання історії у вищій школі.	28	4	4	-	-	20	17	2	2	-	-	13
Тема 6. Діагностика навчання історії.	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 7. Організація освітнього процесу як творча модель діяльності викладача історії.	14	2	2	-	-	10	17	2	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 2	74	12	12	-	-	50	66	6	2	-	-	58
Усього годин	120	20	20	-	-	80	120	8	4	-	-	108

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальною програмою не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на д/в	Кількість годин на з/в
1	Концептуальні засади освіти у вищій школі.	2	-
2	Основні тенденції розвитку педагогічної думки та історичної освіти у вищій школі України.	2	2
3	Принципи, методи і засоби викладання історії у	2	2

	вищих навчальних закладах.		
4	Види і форми організації освітнього процесу у вищій школі.	2	-
5	Види і форми проведення семінарських і практичних занять у вищій школі	2	-
6	Організація проведення ігрового заняття у вищій школі.	2	-
7	Самостійна робота здобувачів вищої освіти, особливість її організації.	2	-
8	Діагностика навчання історії у вищій школі.	2	-
9	Організація освітнього процесу як творча модель діяльності викладача історичних дисциплін вищої школи.	2	-
10	Організація викладачем науково-дослідної роботи здобувачів освіти.	2	-
	Усього	20	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальною програмою не передбачені.

8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів освіти зорієнтована на виконання тих видів робіт, які передбачають опанування додатковими знаннями у позааудиторний спосіб згідно визначених викладачем завдань. Вона є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи науково-педагогічного працівника і здобувача освіти.

Видами виконання самостійної роботи здобувачів є наступні завдання:

- опанування додаткової літератури в межах курсу,
- самостійна робота для підготовки рефератів, доповідей чи історичних есе,
- виконання індивідуальної практичної роботи з підготовки до контрольного завдання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д/в	Кількість годин з/в
1	Педагогіка і методика викладання історії у вищій школі як наукової дисципліни [1], [2], [3].	10	10
2	Основні тенденції педагогічної думки і розвитку історичної освіти у ЗВО України [1], [2], [3].	10	12
3	Концептуальні проблеми сучасної педагогіки й історичної освіти у вищій школі [1], [2], [3].	10	18
4	Види і форми організації освітнього процесу [1], [2], [3].	20	15

5	Основні методи та засоби викладання історії у вищій школі [1], [2], [3].	10	13
6	Діагностика навчання історії [1], [2], [3].	10	15
7	Організація освітнього процесу як творча модель діяльності викладача історії [1], [2], [3].	10	15
8	Разом	80	108

Завдання до самостійної роботи

[1] – підготовка до лекцій та практичних занять;

[2] – ознайомлення із рекомендованими викладачем науковими творами та першоджерелами, які розкривають сутність методики викладання історії у вищій школі, розвиток філософії освіти України у XXI ст., формування фахівця-історика в умовах глобалізаційних процесів;

[3] – написання рефератів, есе на одну з тем, запропонованих у межах навчальної дисципліни.

Результати самостійної роботи оцінюються під час поточного і періодичного контролю. Зокрема на денному відділенні – підготовка й робота на лекційних заняттях – 20 балів, захист рефератів/есе – 10 балів.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Роль вищої освіти в сучасній цивілізації.
2. Основні тенденції розвитку історичної освіти у вищих навчальних закладах України у XX ст.
3. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») та її роль у реформуванні управління системою вищої освіти в Україні.
4. Стан і завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу.
5. Сучасні методи навчання у вищій школі.
6. Особливості організації проведення лекцій нетрадиційного типу.
7. Викладання історії у ЗВО із використанням локальних і глобальних комп'ютерних мереж.
8. Основи педагогічного контролю у вищій школі.
9. Навчальна науково-дослідна робота здобувачів освіти і роль викладача у її організації.
10. Основи комунікативної культури педагога.
11. Форми діяльності педагога вищої школи.
12. Особливості організації самостійної роботи на різних етапах навчання.
13. Педагогічна практика: підготовка та реалізація.
14. Сучасна дистанційна освіта: технології, засоби та забезпечення.
15. Технологія інтерактивного навчання у вищій школі.

9. Методи навчання

У ході читання навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається пояснювально-ілюстративний метод, у межах якого

викладач допомагає здобувачам освіти здобути знання завдяки аудиторній роботі. Основною складовою даного методу є засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій, на яких здобувачі отримують знання, а також демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується метод проблемного викладення. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки на практичних заняттях, формувати вміння здобувача освіти критично ставитися до вивченої наукової літератури, заслуханих рефератів і доповідей, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. У такий спосіб здобувачі освіти стають співучасниками наукового пошуку.

Вивчаючи окремі теми, використовується й дослідницький метод, який передбачає організацію активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи історичні джерела й пропонуючи самостійні висновки.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Під час реалізації навчальних завдань здобувачі освіти мають можливість накопичувати бали за рахунок наступних видів роботи: робота на лекційних заняттях (20 балів), виконання завдань на практичних заняттях (50 балів), захисту рефератів чи есе (10 балів), підсумковий контроль (20 балів).

Поточний контроль.

Здійснюється у вигляді усного опитування на практичних заняттях. Критерії оцінювання відповідають сучасним стандартам університетської освіти. Категорично не рекомендується використовувати сайти сумнівного характеру, де відсутня прив'язка тексту до авторства! На найвищі бали за заняття можуть розраховувати ті здобувачі освіти, хто у повному обсязі відповідав на усі питання запропонованої теми.

Періодичний контроль:

Оцінювання доповіді з обраної теми реферату або есе.

Підсумковий контроль:

Здійснюється під час іспиту, який проходить в усній формі, як відповідь на два питання в екзаменаційному білеті. Питання на іспит здобувачі освіти отримують на початку викладання навчальної дисципліни.

Загальна підсумкова оцінка визначається як сума балів за результатами поточного, періодичного і підсумкового контролю.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:

К-сть балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач зобов'язаний підготувати кожен пункт плану

	практичного заняття у повному обсязі. Відповідь має бути побудована на основі розуміння причин явища, його перебігу та наслідків. Здобувачі не повинні обмежуватися стислим просторікуванням, а продемонструвати системні знання з теми практичного заняття. Вони передбачають не стільки констатацію фактів, скільки пояснення їхньої сутності. Якісна підготовка до занять передбачає ознайомлення з науковими або/і навчальними книгами/брошурами, науковими статтями, лекційним матеріалом, енциклопедіями, довідниками.
4	Здобувач освіти дає об'ємну/повну відповідь повне на більшість питань плану заняття, доповнює відповіді інших здобувачів, демонструє вміння брати участь у дискусії, використовуючи наукові аргументи.
3-2	Здобувач освіти дає відповідь на одне або два питання плану заняття, лише частково доповнює відповіді інших здобувачів.
1	Здобувач присутній на занятті, але не бере участь у обговоренні питань, пропорованих викладачем згідно заявленої теми.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, що має бути захищена на практичному занятті або під час спеціально відведених годин консультацій.

Вид роботи   Кіл-ть балів   Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи

Підготовка та захист реферату або есе	10-8	Доповідь має самостійний характер, визначається повною викладу матеріалу, наявністю структури тексту, з використанням фахової літератури і джерела, обґрунтованих висновків. Вагомою частиною оцінювання якості самостійної роботи є вміння доповідача дискутувати, використовуючи виважені аргументи. Може супроводжуватися презентацією або ілюстраціями, але ця форма не є обов'язковою.
	7-5	Доповідь виконана самостійно, оформлення відповідає вищезазначеним вимогам, але пропоровані висновки або не точно відповідають темі роботи, або є поверховими, що не дає змоги зрозуміти глибину осягнення доповідачем змісту реферату/есе.
	4-1	Завдання виконано на низькому теоретичному рівні, без пояснення причин явищ, описаних у тексті, та висновків. Використана література або джерела не повною мірою відповідають обраній темі. Здобувач не демонструє розуміння предмету дискусії.

	0	Завдання не виконано.
--	---	-----------------------

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на іспиті:

Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
Відмінно	20-15	Здобувач освіти правильно і у повному обсязі відповів на обидва питання екзаменаційного білету, дав відповіді на поставлені екзаменаторами додаткові запитання, продемонстрував вміння дискутувати, обґрунтовувати свою точку зору, самостійно оцінювати теоретичні аспекти дисципліни, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, володіти науковою термінологією.
Добре	14-10	Здобувач освіти на високому рівні відповів на одне з двох питань екзаменаційного білету, але не у повному обсязі засвоїв інше питання. При цьому частково дав відповіді на поставлені екзаменаторами додаткові запитання, продемонстрував вміння дискутувати, обґрунтовувати свою точку зору, самостійно оцінювати теоретичні аспекти дисципліни, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, володіти науковою термінологією.
Задовільно	9-5	Здобувач освіти у неповному обсязі відповів на обидва питання екзаменаційного білету, не зміг дати відповіді на поставлені екзаменаторами додаткові запитання, продемонстрував низький рівень навичок полеміки, самостійного вирішення навчальних завдань, поверхово засвоїв наукову термінологію, базові знання з дисципліни.
Незадовільно з можливістю повторного складання	4-1	Здобувач освіти не виконав поставлені перед ним завдання. Не дав відповіді на обидва питання екзаменаційного білету та додаткові запитання викладачів, або у його/її відповіді містилася значна кількість грубих помилок. Продемонстрував відсутність базового обсягу підготовки з дисципліни, виявив низький рівень володіння навчальними та науковими дефініціями.
Незадовільно з	0	Здобувач не засвоїв навчальний матеріал. Потребує повторної допомоги викладача для оволодіння

обов'язковим повторним вивченням дисципліни		дисципліною.
---	--	--------------

11. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет, завдання і функції педагогіки і методики викладання історії у закладах вищої освіти III-го і IV-го рівнів акредитації.
2. Базові принципи організації виховного процесу в вищій школі.
3. Структура вищої освіти: рівні, ступені та національна рамка кваліфікацій.
4. Етапи формування Болонської системи. Роль вищої освіти в сучасній цивілізації та місце педагогіки в цьому процесі.
5. Етапи реформування національної системи освіти. Основні тенденції розвитку історичної освіти у вищих навчальних закладах України у ХХ ст.
6. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття») та Закон України «Про вищу освіту».
7. Історія вищої школи в Україні.
8. Основні риси радянської вищої школи та викладання в ній історії.
9. Перебудова вітчизняної історичної освіти на межі ХХ-ХХІ ст.: модернізація теоретико-методологічних основ дослідження і викладання педагогічних та історичних курсів.
10. Стан і завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу.
11. Пізнавальні завдання та соціальні функції історичної освіти.
12. Проблеми формування історичного мислення в умовах розвитку системи вищої освіти.
13. Проблема спадковості викладання історії у ЗВО: співвідношення директивної та сучасної інтерактивної моделей навчання.
14. Використання ресурсів Інтернет в освітній і науковій діяльності.
15. Стандарт вищої освіти, академічна автономія закладу вищої освіти, індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти.
16. Міждисциплінарні зв'язки в процесі викладання історичних дисциплін.
17. Дидактичні функції засобів навчання. Умови ефективного застосування засобів навчання у вищій школі.
18. Організаційні форми навчання та їх сутність. Сучасні методи навчання у вищій школі. Інтерактивні методи навчання історії.
19. Розвиток лекційної форми в системі університетського навчання. Структура традиційної лекції. Методичні аспекти викладання лекційного тексту.
20. Особливості організації проведення лекцій нетрадиційного типу.
21. Викладання історії у ЗВО із використанням локальних і глобальних комп'ютерних мереж.
22. Мета і структура практичних занять у вищій школі.
23. Типи семінарів та особливості їх організації при вивченні курсів з історії.

24. Класифікація традиційних методів навчання та їх результативність.
25. Основи педагогічного контролю у вищій школі.
26. Критерії оцінок знань, вмінь та навичок здобувачів освіти на заліках, іспитах та інших формах контролю за їх роботою.
27. Навчальна й науково-дослідна робота здобувачів освіти. Роль викладача у її організації.
28. Проведення практик як форми закріплення знань та навичок здобувачів освіти з історичних дисциплін.
29. Форми діяльності педагога вищої школи.
30. Навчальна діяльність, її види. Поняття навчального плану, навчальної програми, індивідуального плану викладача.
31. Тестові завдання і вимоги до їх розробки. Форми тестових завдань.
32. Особливості організації самостійної роботи на різних етапах навчання. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.
33. Організація науково-дослідної роботи здобувачів освіти поза освітнім процесом.
34. Методична робота викладачів вищої школи.
35. Форми і методи навчально-виховної роботи викладача історії вищої школи.
36. Науково-дослідницька діяльність викладача вищої школи. Співвідношення дослідницької та педагогічної діяльності викладача історії.
37. Планування, організація і проведення занять з використанням ігрових технологій.
38. Професійно-педагогічна культура професорсько-викладацького складу.
39. Професіограма викладача вищої школи. Аналіз професійної діяльності викладача ЗВО.
40. Сучасні підручники, навчальні посібники, методичні розробки для університетів та їх характерні риси.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма

Поточний і періодичний контроль							Сума балів	
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2				Підсумковий контроль	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	іспит	
10	10	8	14	12	14	12	20	

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на практичних	5	4	0–20

заняттях			
Поточний контроль на лекційних заняттях	2	4	0–8
Доповідь за змістовим модулем 1			
Усього за змістовим модулем 1			0–28
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на семінарських заняттях	5	6	0–30
Поточний контроль на лекційних заняттях	2	6	0–12
Доповідь за змістовим модулем 2			0–10
Усього за змістовим модулем 2			0–52
Підсумковий контроль (іспит)			0–20
Всього			0–100

Заочна форма

Поточний і періодичний контроль							Сума балів	
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2				Підсумковий контроль	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	іспит	
5	5	5	15	10	10	10	40	100

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на практичних заняттях	10	1	0–10
Поточний контроль на лекційних заняттях	5	1	0–5
Доповідь за змістовим модулем 1			
Усього за змістовим модулем 1			0–15
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на семінарських заняттях	10	1	0–10
Поточний контроль на лекційних заняттях	5	3	0–15
Доповідь за змістовим модулем 2			0–20
Усього за змістовим модулем 2			0–45
Підсумковий контроль (іспит)			0–40
Всього			0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації.
4. Плани практичних занять.
5. Навчальні посібники та підручники, згідно списку рекомендованої літератури.
6. Національний освітньо-науковий глосарій. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 524 с.

14. Рекомендована література

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту». – К., 2021.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 1 липня 2014 р. №1556-VII.
3. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://onu.edu.ua/uk/acad-dobrochesnost.pdf>.
4. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776.
5. Концепція національної системи кваліфікацій. – К., 2013.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ

Президента України від 25 червня 2013 р. № 344.

7. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України: Постанова КМ України №1341 від 23 листопада 2011 р.

8. Стратегічні пріоритети розвитку Одеського національного університету імені І. І. Мечникова на 2020-2025 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://onu.edu.ua/uk/strategyonu.pdf/>

9. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 р.

Основна література

1. Бондар Д. М. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») та її роль у реформуванні управління системою вищої освіти в Україні (історико-педагогічний аспект). *Збірник наукових праць*. 2014. Вип.17 (2). С. 14-19.
2. Ігнатенко Н., Москалюк М., Костюк Л. Історико-ретроспективний аналіз державної освітньої політики в Україні (1991-2020 рр.). *Український історичний журнал*. 2022. №2. С. 203-215.
3. Історія та філософія освіти в Україні: до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди (1722-1794): зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції / ред. кол.: Топузов О. М., Сисоєва С. О., Дічек Н. П., Кравченко О. О. та ін. Київ: Педагогічна думка, 2022. 156 с.
4. Мачинська Н. І., Стельмах С. С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
5. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. Київ, 2014. 262 с.
6. Світ дидактики: дидактика в сучасному світі : зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 листопада 2022 р. / за наук. ред. Доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ: Видавництво Людмила, 2023. 299 с.
7. Сисоєва О. С., Батечко Н. Г. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку. Київ: ВД ЕКМО, 2011. 368 с.
8. Якимчук О. Соціокультурні та економіко-політичні передумови створення Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»). *Науковий вісник. Серія «Філософія»*. Харків: ХНПУ, 2018. Вип. 51. С. 164-176.

Додаткова

9. Баклашова Т., Проскурнін В. Підходи до вдосконалення змісту викладання курсу «Історія України» у вищих навчальних закладах відповідно до вимог дослідницького навчання. *Професіоналізм педагога. Теоретичні й методичні аспекти: збірник наукових праць*. 2019. №11. С. 192-202.

10. Біла С., Смуток Л. Методика викладання історії у вищому навчальному закладі. Методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Магістр» спеціальності 8.02030201 «Історія» денної форми навчання. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2013. 100 с.
11. Вінцковський Т. Курси українознавства в Одесі у 1917-1919 роках: ідеї, кадри, результати. *Краєзнавство : науковий журнал*. 2019. № 2. С. 96–110.
12. Вінцковський Т. С. Революції в модерній історії України XIX-XXI ст. : метод. рекомендації для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія». Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 24 с.
13. Вінцковський Т. С., Гончарук Т. Г., Полторак В. М., Юраш Є. О. Історія України та української культури. Методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 – філологія, спеціалізацій: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2024. 28 с.
14. Горохівський П. І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій. Навчальний посібник для магістрантів денної та заочної форми навчання. Умань: ПП Жовтий О., 2016. 256 с.
15. Касярум Н. В., Касярум О. П. Тестування як провідний метод діагностики рівня навчальних досягнень студентів. *Вісник Черкаського університету*. 2010. Вип. 189. С. 111-121.
16. Кравець В. Проблеми модернізації вищої освіти в Україні в умовах глобалізації. *Україна-Європа-Світ*. 2012. №10. С. 15–23.
17. Лисенко В., Зазимко Д., Кліх Л. Валідні тести як метод контролю якості професійної підготовки фахівців у ВНЗ. *Вища освіта України*. 2012. № 2. С. 68-74.
18. Лопуга О. І., Вінцковський Т. С. Актуальні питання історії та культури України: метод. вказівки для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти біологічного ф-ту спеціальності: 091 «Біологія», 162 «Біотехнології та біоінженерія». Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 88 с.
19. Мірошніченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій формування мультимедійної компетентності: навчальний посібник за ред. К. О. Баханова. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 296 с.
20. Паршакова О. Проблеми організації та контролю самостійної роботи студентів у світлі Болонського освітнього процесу. *Вища освіта України*. 2010. № 2. С. 36-43.
21. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 224 с.

22. Щербяк Ю. А. Педагогічний контроль за навчальними досягненнями студентів в умовах модульно-рейтингової системи навчання. *Педагогічний альманах*. 2011. №14. С. 120-128.
23. Vintskovskyi T., Khmarskyi V. Romanian vector in foreign policy of Ukrainian Governments in 1917 – 1918: analysis of Ukrainian historiography. *Historical Yearbook*. “Ovidius” University of Constanța, Faculty of History and Political Science. Vol. XX. Constanța, 2023. P. 5-14.

15. Електронні інформаційні ресурси:

Офіційний сайт НБ ОНУ імені І. І. Мечникова. Постійна адреса:
<http://library.onu.edu.ua>

Офіційний сайт Одеської національної наукової бібліотеки. Постійна адреса:
<http://odnb.odessa.ua/>

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Постійна адреса:
<https://mon.gov.ua/>

Офіційний сайт Національної академії педагогічних наук України. Постійна адреса: <https://www.naps.gov.ua/>

Офіційний сайт Інституту вищої освіти НАПН України. Постійна адреса: <https://ihed.org.ua/publications/>

Офіційний сайт Інституту педагогіки НАПН України. Постійна адреса:
<https://undip.org.ua/library/>

Офіційний сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Постійна адреса: <http://www.dnrb.gov.ua/>

Офіційний сайт Освітнього порталу – освіта в Україні, освіта за кордоном. Постійна адреса: <http://www.osvita.org.ua/>